

Zadeva C-417/23

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

6. julij 2023

Predložitveno sodišče:

Østre Landsret – Nordhavn (Danska)

Datum predložitvene odločbe:

30. junij 2023

Tožče stranke:

Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge

XM

ZQ

FZ

DL

WS

JI

PB

VT

YB

TJ

RK

Tožene stranke:

MV

EH

LI

AQ

LO

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Predmet postopka v glavni stvari

Postopek v glavni stvari se nanaša na pet posamičnih tožb, od katerih so zadeve od 1 do 4 tožbe, ki jih je stanovanjska družba SAB vložila zoper pet najemnikov za ugotovitev, da morajo ti najemniki priznati, da je bila odpoved njihovih najemnih pogodb s strani družbe zakonita (**Schackenborgvænge** v mestu Slagelse), medtem ko je 11 najemnikov vložilo zadevo 5 za nadzor zakonitosti odobritve, ki jo je Social-, Bolig- og Ældreministeriet (ministrstvo za socialne in stanovanjske zadeve ter starejše) dalo za razvojni načrt za območje **Mjølnerparken** v Københavnu.

Osrednja tema vseh zadev je, ali se z danskimi pravili o razvojnih načrtih, s katerimi se zmanjšuje število socialnih družinskih stanovanj na tako imenovanih „območjih preobrazbe“ (prej „območja hudega geta“), povzroča diskriminacija na podlagi narodnosti, ki je v nasprotju z danskim zakonom o enakem obravnavanju na podlagi narodnosti in z Direktivo 2000/43, ki je bila podlaga za ta zakon.

Podobna vprašanja se preučujejo tudi v več drugih zadevah pred danskimi sodišči, vključno s sedmimi zadevami pred Højesteret (vrhovno sodišče) in dvema zadevama pred Retten i Aarhus (okrožno sodišče v Aarhusu). Vrhovno sodišče je prekinilo odločanje v zadevah, ki so mu predložene, dokler Sodišče Evropske unije ne odgovori na vprašanja za predhodno odločanje v teh zadevah.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog za sprejetje predhodne odločbe v skladu z drugim odstavkom člena 267 PDEU v povezavi s prvim odstavkom tega člena o razlagi člena 2(2)(a) in (b) Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost.

Vprašanja za predhodno določanje

1. Ali je treba izraz „narodnost“ v členu 2(2)(a) in (b) Direktive 2000/43 razlagati tako, da se ta izraz v okoliščinah, kakršne so te v obravnavani zadevi – v katerih je v skladu z danskim zakonom o socialnih stanovanjih treba znižati delež socialnih družinskih stanovanj na „območjih preobrazbe“

in v katerih je pogoj za opredelitev območja kot območja preobrazbe ta, da je več kot 50 % prebivalcev stanovanjskega območja „priseljencev in njihovih potomcev iz nezahodnih držav“ – nanaša na skupino oseb, ki so opredeljene kot „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje v celoti ali delno pritrديلen, ali je treba člen 2(2)(a) in (b) razlagati tako, da načrt, opisan v tej zadevi, pomeni neposredno ali posredno diskriminacijo?

Navedene določbe prava Unije in mednarodnega prava

Direktiva Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, člen 1 in člen 2(1) in (2).

Sodbe Sodišča z dne 16. julija 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria (C-83/14, EU:C:2015:480, točke od 46 do 60); z dne 6. aprila 2017, Jyske Finans (C-668/15, EU:C:2017:278, točke od 17 do 20), in z dne 10. junija 2021, Land Oberösterreich (C-94/20, EU:C:2021:477).

Mednarodna konvencija OZN o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije (ICERD).

Mednarodni pakt OZN o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (MPESKP).

Odločba Odbora za odpravo rasne diskriminacije v zadevi Murat Er proti Danski (CERD/C/71/D/40/2007)

Navedene določbe nacionalnega prava

Almenboligloven (zakon o socialnih stanovanjih) (prečiščeno besedilo zakona št. 1877 z dne 27. septembra 2021 o socialnih stanovanjih itd.)

Sedanaj veljavne določbe so vsebovane v zakonu o socialnih stanovanjih, ki določa, da morajo službe za socialna stanovanja, ki so lastnice stanovanjskega območja, skupaj z občinskim svetom pripraviti razvojni načrt za območja s socialnimi stanovanji, ki so opredeljena kot „območja preobrazbe“. Indenrigs- og boligministeren (minister za notranje in stanovanjske zadeve) mora razvojni načrt odobriti.

V razvojnem načrtu morata organizacija za socialna stanovanja in občinski svet določiti, kako se bo delež socialnih družinskih stanovanj na stanovanjskem območju do 1. januarja 2030 znižal na največ 40 % skupnega števila stanovanj. Razvojni načrt bi torej lahko pomenil, da je treba najemnikom na območju socialnih stanovanj odpovedati najemne pogodbe.

Ključna določba v zvezi s postopkom v glavni stvari je vsebovana v členu 61a zakona o socialnih stanovanjih, ki je bil uveden z zakonom št. 1610 z dne 22. decembra 2010. Sedanji izrazi v členu 61a so bili uvedeni z zakonom št. 2157 z

dne 27. novembra 2021. Z izrazom „vzporedna skupnost“ se je nadomestil izraz „geto“, medtem ko se je z izrazom „območje preobrazbe“ nadomestil izraz „območje hudega geta“. Spremenjena je bila samo terminologija.

V skladu s členom 61a(4) zakona o socialnih stanovanjih je območje socialnih stanovanj opredeljeno kot „območje preobrazbe“ (prej „območje hudega geta“), če so bili zadnjih pet let izpolnjeni pogoji za „vzporedno skupnost“ (prej „geto“).

V skladu s členom 61a(1) in (2) zakona o socialnih stanovanjih je „vzporedna skupnost“ stanovanjsko območje, kjer sta izpolnjeni vsaj dve od štirih meril, ki se nanašajo na udeležbo prebivalcev na trgu dela, stopnjo kriminalitete, doseženo izobrazbo in povprečen dohodek, in kjer je več kot 50 % prebivalcev „priseljencev in njihovih potomcev iz nezahodnih držav“.

Sedanji sistem razvojnih načrtov itd. je bil uveden z zakonom št. 1322 z dne 27. novembra 2018. Prav v zvezi z njim je bila kot nujen pogoj za to, da se območje šteje za „območje geta“, uvedena zahteva, da mora delež priseljencev in njihovih potomcev iz nezahodnih držav presegati 50 %. Pred osnutkom zakona, ki je privedel do te spremembe, je tedanja vlada leta 2018 pripravila načrt z naslovom „Et Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer 2023“ (Danska brez vzporednih družb – brez getov 2023), v katerem je bila izpostavljena želja po enotni Danski brez vzporednih družb ljudi nezahodnega porekla, ki niso vključeni v lokalno skupnost. V zvezi s tem načrtom je bila v osnutku zakona želja po boju proti vzporednim družbam izpostavljena kot podlaga za posodobitev in konsolidacijo meril za geto. V skladu s tem osnutkom zakona geto pomeni stanovanjsko območje, kjer priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav predstavljajo več kot 50 % prebivalcev in kjer sta izpolnjeni vsaj dve od štirih meril za geto. Opredelitev se osredotoča na dejstvo, da je na območjih geta osrednji izziv neobstoj integracije priseljencev in njihovih potomcev iz nezahodnih držav.

Izrazi „priseljenci“, „potomci“, „zahoden“ in „nezahoden“ niso opredeljeni v zakonu o socialnih stanovanjih niti v pripravljalnem gradivu za zakon. Vendar se sklicuje na Danmarks Statistik (statistični urad Danske), ki je te pojme opredelil za statistične namene. V zvezi z zadnjenavedenima pojmomoma ta urad navaja:

Zahodne države

Zahodne države vključujejo EU, Andoro, Avstralijo, Kanado, Islandijo, Lihtenštajn, Monako, Novo Zelandijo, Norveško, San Marino, Švico, Združeno kraljestvo, Združene države Amerike in Vatikansko mestno državo.

Nezahodne države

Nezahodne države vključujejo evropske države Albanija, Belorusija, Bosna in Hercegovina, Kosovo, Makedonija, Moldavija, Črna gora, Rusija, Srbija, Sovjetska zveza, Turčija, Ukrajina in Jugoslavija. Vse države v Afriki, Južni in

Srednji Ameriki ter Aziji. Vse države Oceanije (razen Avstralije in Nove Zelandije) in osebe brez državljanstva.

Lov om etnisk ligebehandling (zakon o enakem obravnavanju na podlagi narodnosti) (prečiščeno besedilo zakona št. 438 z dne 15. maja 2012 o enakem obravnavanju na podlagi narodnosti, kakor je bil naknadno spremenjen)

Člen 2(2)(a) in (b) Direktive 2000/43 je prenesen s členom 3 danskega zakona o enakem obravnavanju na podlagi narodnosti, ki določa:

„Člen 3.

1. Nobena oseba ne sme druge osebe niti neposredno niti posredno obravnavati drugače na podlagi rase ali narodnosti zadevne osebe ali tretje osebe.

2. Za neposredno diskriminacijo se šteje, če se ena oseba na podlagi rase ali narodnosti obravnava manj ugodno, kakor se obravnava, se je obravnavala ali pa bi se obravnavala druga oseba v primerljivem položaju.

3. Za posredno diskriminacijo se šteje, če bi se zaradi na videz nevtralne določbe, merila ali prakse oseba neke rase ali narodnosti obravnavala manj ugodno, kakor bi se obravnavala druga oseba, razen če to določbo, merilo ali prakso objektivno upravičuje zakonit cilj in če so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna.

[...]“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Osrednja tema zadev v postopku v glavni stvari je, ali dejstvo, da je treba v skladu s členom 168a(1) zakona o socialnih stanovanjih zmanjšati število socialnih družinskih stanovanj na „območjih preobrazbe“ (prej „območja hudega geta“), pomeni diskriminacijo na podlagi narodnosti, ki je v nasprotju z zakonom o enakem obravnavanju na podlagi narodnosti in z že omenjeno direktivo. Območje preobrazbe pomeni stanovanjsko območje, kjer so v zadnjih petih letih več kot 50 % prebivalcev sestavljali „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“, in kjer sta poleg tega izpolnjeni vsaj dve od štirih meril, ki se nanašajo na udeležbo prebivalcev na trgu dela, stopnjo kriminalitete, doseženo izobrazbo in povprečen dohodek.
- 2 Stanovanjsko območje **Schackenvænge** (zadeve od 1 do 4) je naselje socialnih stanovanj na stanovanjskem območju Ringparken v mestu Slagelse. Ringparken je bilo od 1. decembra 2018 opredeljeno kot „območje hudega geta“, ker so bila na stanovanjskem območju izpolnjena vsa štiri merila, ki se nanašajo na udeležbo prebivalcev na trgu dela, stopnjo kriminalitete, doseženo izobrazbo in

povprečen dohodek, in tudi ker je 55,6 % prebivalcev spadalo v kategorijo „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“.

- 3 Zato sta zadevni stanovanjski združenji (FOB in SABI) v sodelovanju z občino Slagelse pripravili razvojni načrt za Ringparken v skladu s členom 168a(1) zakona o socialnih stanovanjih. V skladu z razvojnimi načrtom naj bi se delež socialnih družinskih stanovanj znižal na 40 %, kar za stanovanjsko območje Schackenborgvænge pomeni novo opredelitev nekaterih stanovanj kot stanovanj za mlade, rušenje socialnih družinskih stanovanj, prodajo fizičnim osebam in gradnjo nove, zasebne zgradbe. Razvojni načrt je 14. januarja 2020 odobril Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen (organ za promet, gradnjo in stanovanja).
- 4 Stanovanjska družba SAB je 17. februarja 2020 odpovedala 17 najemnih pogodb na stanovanjskem območju Schackenborgvænge, vključno s pogodbami petih toženih najemnikov. Pogodbe so bile odpovedane v skladu z odobrenimi merili za oddajanje stanovanj, in najemniki, ki se jim je najemna pogodba odpovedala, glede na predložene informacije niso bili izbrani na podlagi tega, ali so „priseljenci ali njihovi potomci iz nezahodnih držav“. Najemnikom so bila ponujena druga stanovanja za trajni najem.
- 5 Na kratko o najemnikih, oseba MV (zadeva 1) je bila rojena v Turčiji in je danska državljanica. O državi rojstva, starših ali državljanstvu osebe EH (zadeva 2) ni informacij. Oseba LI (zadeva 3) je bila rojena v Bosni in je bosanska državljanica. Kar zadeva osebi AQ in LO (zadeva 4), je bila prva rojena v Siriji, druga pa v Libanonu. Obe sta pridobili dansko državljanstvo.
- 6 Vsi najemniki so nasprotovali odpovedi najemnih pogodb, zato je zdaj stanovanjska družba SAB zoper njih vložila tožbo in predlagala, da morajo priznati zakonitost odpovedi. Pet toženih strank je predlagalo, naj se tožba zavrne in da mora SAB priznati, da člen 61a zakona o socialnih stanovanjih ni veljaven.
- 7 Ringparken od 1. decembra 2021 ni več območje preobrazbe, ker na stanovanjskem območju niso več izpolnjena merila v zvezi z deležem prebivalcev, ki niso vključeni na trg dela, deležem prebivalcev, obsojenih za nekatere vrste kaznivih dejanj, in povprečnim dohodkom prebivalcev. Vendar mora SAB vseeno izvesti odobreni razvojni načrt za to območje.
- 8 **Mjølnerparken** (zadeva 5) je naselje socialnih stanovanj v Københavnu, ki ga upravlja stanovanjska organizacija Bo-Vita. Mjølnerparken je od 1. decembra 2018 opredeljeno kot „območje hudega geta“ (zdaj „območje preobrazbe“), ker so na stanovanjskem območju od takrat izpolnjena tri od štirih meril iz člena 61a(1) zakona o socialnih stanovanjih in ker tudi približno 80 % prebivalcev tega območja spada v kategorijo „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“. Mjølnerparken je še vedno opredeljeno kot „območje preobrazbe“.
- 9 Na podlagi tega je stanovanjska organizacija Bo-Vita 8. maja 2019 pripravila razvojni načrt, ki ga je 10. septembra 2019 odobrilo med drugim Indinrigs- og Boligministeriet (ministrstvo za notranje in stanovanjske zadeve) (zdaj Social-

Bolig- og Ældreministeriet (ministrstvo za socialne in stanovanjske zadeve ter starejše)). Načrt je vključeval prodajo nekaterih večstanovanjskih zgradb. Zato mora Bo-Vita najemnikom v zadevnih zgradbah odpovedati najemne pogodbe. Najemnikom so bila ponujena druga stanovanja.

- 10 Tožeče stranke v tej zadevi (zadeva 5) so ali so bili najemniki v zadevnih zgradbah. Na kratko o teh najemnikih, oseba XM je bila rojena v Pakistanu in je pridobila dansko državljanstvo. Oseba ZQ je bila rojena v Libanonu in ima dansko državljanstvo. Oseba FZ je bila rojena v Pakistanu in ima dansko državljanstvo. Oseba DL je bila rojena v Siriji in ima dansko državljanstvo. Oseba WS je bila rojena v Siriji in ima dansko državljanstvo. Oseba JL je bila rojena v Siriji in je bila pred pridobitvijo danskega državljanstva Palestinka brez državljanstva. Oseba PB je bila rojena v Siriji in je bila pred pridobitvijo danskega državljanstva Palestinka brez državljanstva. Oseba VT je bila rojena v Libiji in ima dansko državljanstvo. Oseba YB je bila rojena na Danskem in ima dansko državljanstvo. Oseba TJ je bila rojena na Danskem in ima dansko državljanstvo. Oseba RK je bila rojena na Danskem in ima dansko državljanstvo. Njeni starši so bili rojeni v Libanonu in imajo dansko državljanstvo.
- 11 Tožeče stranke so 27. maja 2020 vložile tožbo zoper ministrstvo za socialne in stanovanjske zadeve ter starejše in navedle, da odobritev razvojnega načrta za Mjølnerparken, ki jo je ministrstvo dalo 10. septembra 2019, ni veljavna, med drugim ker je načrt pripravljen na podlagi člena 61a(4) zakona o socialnih stanovanjih. Ministrstvo je predlagalo, naj se tožba zavrne.
- 12 Zadeve Schackenborgvænge in zadeva Mjølnerpark so se odstopile Østre Landsret v obravnavo na prvi stopnji, ker se šteje, da se v teh zadevah postavljajo načelna vprašanja.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

Zadeve Schackenborgvænge (zadeve od 1 do 4)

- 13 Tožeča stranka, stanovanjska družba SAB, je med drugim navedla, da so se toženim strankam najemne pogodbe odpovedale na podlagi almenlejeloven (zakon o najemu socialnih stanovanj) in da SAB ni imela vpliva na to, da se je območje 1. decembra 2018 opredelilo kot „območje hudega geta“ (zdaj „območje preobrazbe“), ter da mora izpolnjevati pravila iz zakona o socialnih stanovanjih, vključno s členom 168a in 168b o znižanju deleža socialnih družinskih stanovanj na „območjih preobrazbe“ na največ 40 %.
- 14 Odpoved najemnih pogodb ne pomeni nezakonite diskriminacije, ki je v nasprotju s členom 3 zakona o enakem obravnavanju na podlagi narodnosti. Ne gre niti za neposredno niti za posredno diskriminacijo na podlagi narodnosti najemnikov. Stanovanjska družba SAB 17 najemnikov, ki so jim bile odpovedane najemne pogodbe, ni izbrala na podlagi njihove rase ali narodnosti. Merili za odpoved sta

deloma najemnikov dohodek in deloma to, ali so najemnik ali drugi v najemnikovem gospodinjstvu v zadnjih šestih mesecih storili kaznivo dejanje.

- 15 Iz člena 3(2) Direktive o enakem obravnavanju izhaja, da v Direktivi ni zajeta diskriminacija na podlagi državljanstva, ampak samo diskriminacija na podlagi rase ali narodnosti. Hkrati se priznava, da imajo posamezne države na nekaterih področjih interes in potrebo, da lahko diskriminirajo na podlagi državljanstva. Izraz „priseljenci in potomci iz nezahodnih držav“ je nacionalen, ker so „nezahodne države“ opredeljene kot „vse države, ki niso zahodne države“ in zato vključuje vsaj 155 držav. Danes v zahodnih državah živi približno 940.000.000 ljudi, medtem ko približno 7.060.000.000 ljudi živi v nezahodnih državah. Prebivalstvo nezahodnih držav sveta tako predstavlja približno 88,25 % svetovnega prebivalstva.
- 16 Toženi najemniki so med drugim trdili, da mora SAB sicer ravnati v skladu z danskim pravom, vendar ne, kadar je to v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi.
- 17 V obravnavani zadevi gre za neposredno diskriminacijo. Člen 61a zakona o socialnih stanovanjih ni skladen z Direktivo o enakem obravnavanju.

Zadeva Mjølnerparken

- 18 Tožeči najemniki so med drugim trdili, da je treba izraz „rasa ali narodnost“ v členu 2(2)(a) Direktive o enakem obravnavanju razlagati tako, da se nanaša na merilo „priseljenci in potomci iz nezahodnih držav“, in da ta določba preprečuje, da bi se na stanovanjskem območju skupini prebivalcev – zahodnih in nezahodnih – odpovedala najemna pogodba iz razloga, med drugim, da delež „priseljencev in njihovih potomcev iz nezahodnih držav“ presega 50 %.
- 19 Tudi izraz „osebe neke rase ali narodnosti“ v členu 2(2)(b) Direktive, ki se nanaša na posredno diskriminacijo, je treba razlagati tako, da se ta določba nanaša na merilo „priseljenci in potomci iz nezahodnih držav“, zato tudi ta določba preprečuje, da bi se skupini prebivalcev odpovedala najemna pogodba iz razloga, med drugim, da delež „priseljencev in njihovih nezahodnih potomcev“ presega 50 %. Merilo ni „na videz nevtralen pogoj“, kot določa člen 2(2)(b).
- 20 Vendar če bi se – ne glede na zgoraj navedeno – menilo, da gre za „na videz nevtralno določbo, merilo ali prakso“, je zatrjevano, da je merilo natanko dovolj povezano z osebami „neke“ rase ali narodnosti. Skupina prebivalcev nezahodnega porekla predstavlja več kot 80 % prebivalcev tega stanovanjskega območja.
- 21 Tudi če bi se menilo, da se ne more šteti, da se merilo samo po sebi nanaša na osebe neke rase ali narodnosti, kot je določeno v členu 2(2)(b), je zatrjevano, da konkretne statistične informacije kažejo, da sta največji skupini prebivalcev, na kateri vpliva razvojni načrt za Mjølnerparken, libanonskega ali somalijanskega porekla, za kar se šteje, da predstavlja posebno rasno ali etnično skupino.

- 22 Poleg tega je zatrjevano tudi, da se z uporabo merila ne sledi zakonitemu cilju. Namen je zmanjšati število socialnih družinskih stanovanj, da bi območje postalo „privlačno stanovanjsko območje“, med drugim z zagotavljanjem kombinacije različnih vrst stanovanj in s tem spremenjene sestave prebivalcev. Če se to primerja z osnovnim namenom „izkoreninjenja getov“, ki so določno opredeljeni kot več kot 50 % prebivalcev nezahodnega porekla na nekem območju, je očitno dejanski namen odobritve razvojnega načrta zagotoviti odselitev prebivalcev nezahodnega porekla. Sodišče Evropske unije je razsodilo, da prav izguba družinskega bivališča pomeni izjemen poseg v temeljne pravice.
- 23 Tožena stranka, ministrstvo za socialne in stanovanjske zadeve ter starejše, je med drugim navedla, da je treba izraz „narodnost“ v Direktivi 2000/43 razlagati tako, da se ne nanaša na kategorijo „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“.
- 24 Torej dejstvo, da se v členu 168a zakona o socialnih stanovanjih zahteva, da združenja za socialna stanovanja na stanovanjskem območju, ki je opredeljeno kot „območje preobrazbe“ (prej „območje hudega geta“), pripravijo razvojni načrt za to stanovanjsko območje, ne pomeni neposredne diskriminacije iz člena 2(2)(a) Direktive. To velja kljub temu, da je v skladu s členom 61a(2) zakona o socialnih stanovanjih neodvisen pogoj za opredelitev območja kot „območja preobrazbe“ ta, da je več kot 50 % prebivalcev tega območja tako imenovanih „priseljencev in njihovih potomcev iz nezahodnih držav“.
- 25 Kategorijo „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“ je razvil Danmarks Statistik za statistične namene in se pojavi na več mestih v danski zakonodaji. Presoja, ali oseba spada v to kategorijo, temelji izključno na kraju rojstva osebe ter na kraju rojstva in/ali državljanstvu staršev te osebe.
- 26 Izjemno širok nabor oseb, na katere se nanaša kategorija „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“, nima skupnih značilnosti, kar zadeva državljanstvo, jezik, kulturno in tradicionalno poreklo ter življenjsko okolje, ali skupne običaje, prepričanja, tradicije in značilnosti, ki izhajajo iz skupne ali domnevno skupne preteklosti.
- 27 Torej ni neposredne in neločljive povezave med kategorijo „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“, določeno v členu 61a(2) zakona o socialnih stanovanjih – ki se nanaša na več kot polovico svetovnega prebivalstva – in izrazom „narodnost“, kot je naveden v Direktivi 2000/43.
- 28 Pravilo v zakonu o socialnih stanovanjih tudi ne pomeni posredne diskriminacije v smislu člena 2(2)(b) Direktive 2000/43.
- 29 Tožeče stranke so se le sklicevale na statistične podatke, ki kažejo, da sta največji skupini prebivalcev na območju Mjølnerparken libanonskega in somalijskega porekla. V zvezi s tem tožeče stranke tudi zamenjujejo „narodnost“ in „državljanstvo“, ki vsekakor ni zajeto z Direktivo 2000/43 (glej člen 3(2) te direktive).

- 30 Nazadnje, člen 61a(2) zakona o socialnih stanovanjih se brez razlikovanja uporablja za vse osebe, ki spadajo v kategorijo „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“, poleg tega so pravila iz zakona o socialnih stanovanjih vsekakor namenjena zagotavljanju uspešne integracije, kar je pomemben razlog v splošnem interesu v skladu s pravom Unije. Na koncu, pravila so sorazmerna, ker so primerna in potrebna kot ukrepi za spodbujanje integracije.
- 31 Stranski intervenienti v tej zadevi so Institut for Menneskerettigheder (danski inštitut za človekove pravice) (zadeve od 1 do 4 in zadeva 5) in posebni poročevalci OZN (zadeva 5).
- 32 Institut for Menneskerettigheder je med drugim trdil, da odobritev razvojnega načrta (Mjølnerparken) in odpoved najemnih pogodb (Schackenborgvænge) pomenita neposredno diskriminacijo na podlagi narodnosti, ker je poudarek na merilu „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“ in ker je to merilo neposredno in neločljivo povezano z narodnostjo. Etnična pripadnost je torej odločilna pri odločitvi za izvedbo ukrepa, katerega posledica je manj ugodno obravnavanje, prav tako pa se manj ugodno obravnavanje uvede iz razlogov, povezanih z narodnostjo. Merilo „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“ je neposredno in neločljivo povezano z narodnostjo. Iz več delov pripravljalnega gradiva za zakon itd. je razvidno, da je zakonodajalec želel odpraviti težave s posamezno skupino prebivalstva na podlagi narodnosti. To merilo je namenjeno določeni skupini prebivalstva na Danskem, ki se, kot izhaja iz pripravljalnega gradiva, od večine danskega prebivalstva razlikuje po standardih in vrednotah, ki so povezani s poreklom, nacionalno, genealoško in kulturno pripadnostjo ter izvorom državljanov. Pri takšni delitvi prebivalstva gre za delitev po narodnosti.

Posebni poročevalci OZN so med drugim navedli, da „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“ ni nevtralna kategorija, ampak temelji na poreklu, rasi ter etničnem in narodnem izvoru, in da ta opredelitev povzroča neposredno in posredno rasno diskriminacijo. Uporaba kategorije „nezahoden“ pri določanju politike stanovanjskega razvoja in za izselitev najemnikov iz njihovih domov, ki ni niti potrebna niti upravičena, je kršitev pravnih obveznosti Danske, ki izhajajo iz ICERD in MPESKP. Delitev na kategorijo „zahoden“ in „nezahoden“ in uporaba slednje kategorije, da se dovoli obnova stanovanj in da se razlikuje med „ranljivimi stanovanjskimi območji“, „geti“ in „hudimi geti“, pomeni prepovedano neposredno diskriminacijo na podlagi porekla ter narodnega ali etničnega izvora. Čeprav je kategorija držav, ki sestavljajo „zahodne“ države, geografsko neenotna, je sestavljena predvsem iz evropskih narodov in evropskih kolonialnih narodov, v katerih so skoraj vsi ali večina državljanov belih. Države na „nezahodnem“ seznamu pa so predvsem nebeli narodi, vključno z vsemi narodi z muslimansko večino na svetu. Za „ranljiva stanovanjska območja“, kjer so družbeno-gospodarski kazalniki enaki kazalnikom v „getih“ – za razliko od območij, kjer je več kot 50 % prebivalcev „nezahodnih“ – ne veljajo obširne zahteve po obnovi, če gre za skupnosti, v katerih je večina prebivalcev „zahodnih“. Gre torej za teleološko razlikovanje na podlagi etničnosti območij.

Dejstvo, da kategorija „nezahoden“ vključuje ljudi različnega narodnega ali etničnega izvora, ne izključuje možnosti rasne diskriminacije. Poleg tega so najemniki izpostavljeni rasni diskriminaciji s kršitvijo njihove pravice do stanovanja. Prepoved diskriminacije in enako obravnavanje sta temeljni načeli pravice do ustreznega stanovanja, kot je določena v členu 11 MPESKP. Sklicuje se tudi na člen 2(2) in člen 5(e)(iii) ICERD. Pravna varnost posesti najemnikov ter lokacija in ustreznost stanovanja, ki so med sedmimi bistvenimi elementi pravice do ustreznega stanovanja, kot jih je oblikoval odbor OZN za ekonomske, socialne in kulturne pravice v splošni opombi št. 4, so v tej zadevi ogrožene zgolj zato, ker so najemniki „nezahodni“ prebivalci „območij hudega geta“ – ali ker živijo poleg njih.

Kratka obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 33 Østre Landsret meni, da iz besedila člena 2 Direktive in sodne prakse Sodišča ni mogoče sklepati, ali je treba izraz „narodnost“ iz člena 2(2)(a) in (b) v okoliščinah, kakršne so te v obravnavani zadevi – v katerih je v skladu z danskim zakonom o socialnih stanovanjih treba zmanjšati število socialnih družinskih stanovanj na „območjih preobrazbe“ in v katerih je pogoj za opredelitev nekega območja kot območja preobrazbe ta, da je več kot 50 % prebivalcev stanovanjskega območja „priseljencev in njihovih potomcev iz nezahodnih držav“ – razlagati tako, da vključuje skupino oseb, ki so opredeljene kot „priseljenci in njihovi potomci iz nezahodnih držav“.
- 34 Če ga je treba razlagati tako, se Østre Landsret tudi sprašuje, ali je treba člen 2(2)(a) in (b) razlagati tako, da načrt, opisan v obravnavani zadevi, pomeni neposredno ali posredno diskriminacijo.
- 35 Ker je razjasnitev teh vprašanj odločilnega pomena za izid postopka v glavni stvari, Østre Landsret meni, da je treba Sodišče Evropske unije prositi, naj odgovori na vprašanja za predhodno odločanje.